

تهران قدیم

یروانه بهرام‌نژاد؛ روزنامه‌نگار

وقتی آشپزی‌های کوچه بازاری رونق گرفت

شروع روز برای «جلال زواره» یعنی یک روز دیگر با آشپزی. این آشپزی می‌تواند با آموزش باشد یا داوری، نظارت و... چون زواره، برخی از روزهایش را در دانشگاه‌ها و مدارس با آموزش پخت غذاها به دانشجویان و دانش‌آموزان رشته‌های هتلداری سپری می‌کند. روزهایی را هم در قالب آشپز به برنامه‌های تلویزیونی مانند «به‌خانه برمی‌گردیم» می‌رود و گاه داور مسابقات آشپزی مانند «دستپخت» است. فراغتش هم با تحقیق و مطالعه می‌گذرد که نتیجه‌اش تألیف ۲ جلد کتاب در زمینه آشپزی است. اما مهم‌ترین دغدغه این کارشناس آشپزی، ترویج غذای ایرانی، تهرانی و محلی حتی در خارج از کشور است. گفت و گو با او درباره غذاهای محلی و تهران در ادامه می‌خوانید.

داده؟ از گذشته غذایان ایرانیان جایگاه بالایی داشته است. ایرانی‌ها همیشه پارچه‌ای را به عنوان سفره داشتند که تمام اعضای خانواده اطرافش جمع می‌شدند. همچنین در این سفره که برایش ارزش زیادی قائل بودند، سلسله مراتبی وجود داشت. به این صورت که بزرگ‌ترها در بالا و کوچک‌ترها در پایین سفره می‌نشستند. علاوه بر سفره، غذای ایرانی‌ها بر ۳ اصل یعنی پاک بودن، سالم بودن و عادلانه بودن تأکید داشت.

با توجه به تحقیقاتی که انجام داده‌اید، رونق غذاهای تهران از چه زمانی بیشتر شد؟ غذاهای تهران از زمان قاجار و فتحعلی‌شاه بیشتر نمود پیدا کرد و در زمان ناصرالدین‌شاه قاجار افزایش یافت. در کتاب «کارنامه» هم درباره آشپزی و به ویژه در دوره قاجار به صحبت شده است. اما در کل تهران پیش از دوره قاجار و تبدیل آن به پایتخت با غذاهای محلی شمیرانات، لوامانات، ری، کن و... شناخته می‌شد.

پس از تبدیل تهران به پایتخت چه تغییراتی در غذاهای اینجای رخ داد؟ یکی از تغییرات ورود آشپزهایی از شهرستان و ایجاد بازار کار برای آنها بود. در نتیجه غذاهای جمع پیدا کرد. به گونه‌ای که دمپختک به یکی از غذاهای محبوب تهرانی‌ها تبدیل شد. همچنین شاهد رونق آشپزی‌های کوچه بازاری بودیم. یعنی عدسی‌پزی‌ها، حلیم‌پزی‌ها، کبابی‌ها، طباطبایی‌ها و کله‌پزی‌ها و... شکل گرفتند که برخی از آن‌ها هنوز از گذشته تا به امروز در پایتخت و به ویژه محدوده بازار فغانند. سابقا در آن دوران چرخ‌های لیو و باقالی فعال شدند. تمام این‌ها زاینده‌رود و فرهنگ جدید بود و مردم هم دوست داشتند.

بیشترین آشپزخانه‌ها در کدام محدوده تهران دایر بود؟ در کل شهر پراکنده بودند. اما بیشترین آنها در محدوده بازار و محله‌هایی مانند امیرآباد و پانمان و... بود. چون در فرهنگ ایرانی، غذا اهمیت زیادی داشت و بازارهای به این موضوع توجه داشتند و حتی در این محدوده‌ها عدسی و آش‌پزی‌ها، چلوپلو پزی، ته چین‌پزی‌ها و کبابی‌های زیادی داشتیم که هنوز در تهران باقی مانده‌اند. همچنین در بخش‌هایی آش و سوپ‌های گرم، نیمرو، حتی گوشت، نان و پنیر و چای برای مردم در صبحانه سرو می‌شد.

چه غذاهایی در آن دوران بیشتر مورد توجه قرار می‌گرفت؟ بستگی داشت. خورش‌های قورمه سبزی یا لوبیا قرمز و گوشت‌های قورمه و قیمة در فرهنگ تهران جایگاه زیادی داشت. مثلاً قاجاریه که اصالت‌شان از ترک‌ها بود، قیمة را جزو غذاهای اصلی خود قرار دادند و با افزایش جایگاه و حرارت قیمة به غذای مناسبی مانند محرم تبدیل شد. البته در بخش‌های جنوبی و محروم آبگوشت و اشکنه جزو غذاهای محبوب بود. چون همه مردم توان خرید برنج را برای تمام وعده‌های غذایی نداشتند.

برنج از چه زمانی وارد سفره تهرانی‌ها شد؟ تا پیش از ساخت مسیر تهران-شمال و افزایش تعداد خودروها، برنج جزو غذاهای لاکچری به شمار می‌آمد. به طوری که در بسیاری از خاطر‌های بزرگان و قدیمی‌ها شنیده شده که فقط در عیاد و مناسبت‌ها یا در نهایت روزهای پنج‌شنبه و جمعه‌ها برنج می‌خوردند. اما با ایجاد مسیر تهران - شمال، برنج کم‌کم سر سفره مردم آمد تا جایی که مرصع‌پلو و شیرین‌پلو را تهرانی‌ها با پوست برنقال و بلدرچین و... می‌پختند به یکی از غذاهای معروف تهران تبدیل شد. در حالیکه پیش از آن با نوان بیشتر آش، اشکنه و آبگوشت طبخ می‌کردند.

اینجا برای ما هتل ۵ ستاره است

ساعتی در یک مددسرای اضطراری معتادان در جنوب پایتخت

هر چند در محدوده منطقه ۱۸، حدود ۹۰ کمپ ترک اعتیاد و ۲ مرکز باز پروری معتادان فعالیت می‌کنند اما با وجود این، «مددسرای اضطراری» که با همت شهرداری راه افتاده برای آدم‌هایی که در متجارب اعتیاد گرفتارند و هنوز اراده جدی برای بازگشت دوباره به زندگی پیدا نکرده‌اند نعمت بزرگی است؛ همین که در سوز و سرما، برف و باران سقفی امن بالای سرشان است، غذای گرم نوش جان می‌کنند و از همه مهم‌تر مورد احترام و توجه قرار می‌گیرند. بر رفتن به مددسرای اضطراری منطقه ۱۸ کافی است چند صد متر از ریل راه آهن تهران- اهواز در محله صادقیه دور شوید به سمت خیابان شهید «اسماعیل زقر» بروید تا به این مرکز خدماتی برسید؛ خیابانی که خلوت به نظر می‌رسد و تابلوی آبی رنگ سردر ورودی مرکز وادار تان می‌کند که برای دقایقی هم شده بایستید و به آمدورفت آدم‌ها به داخل آن دقت کنید. این مددسرا، کمک می‌کند تا افرادی بی‌خانمان و معتادان بی‌پناه در سوز و سرما، سر‌نهایی پیدا کنند و شاید هم بهبود یابند و به جامعه برگردند.

مريم قاسمي
روزنامه‌نگار

آرامش به گذشته تارک و به آینده روشن خود فکر کنند و امیدوار باشند که پاک پاک شوند و به دامان خانواده برگردند.

برده اول: اینجا کسی مجرم نیست
کارشناس اداره خدمات اجتماعی شهرداری در جوان ۲۸ساله‌ای که در اتاق مشاور مددسرای اضطراری می‌ترکد و سیر تا بیاز اعتبار و کارتن‌خوابی‌اش در بوستان‌ها را روی دایره می‌ریزد. او خودش را در مرگ پدرش مقصر می‌داند و هنوز نتوانسته با این قضیه کنار بیاید. اصلاً برای همین سمت کنشیدن در طول مساه بانمونه‌هایی از این افراد مواجه می‌شوند؛ بنا بر این با انجام مشاوره شتوقی و روانشناسی تلاش می‌کنند تا آنها را در چند مرحله به کانون گرم خانواده برگردانند. اما اولین و مهم‌ترین مرحله، تصمیم جدی برای ترک اعتیاد است که اگر خود فرد نخواهد میسر نمی‌شود. یکی از کارهایی که در این مددسرا انجام می‌شود همین است که امید را دل این افراد زنده کنند تا برای تغییر مسیر زندگی بجنگند و دوباره متولد شوند.

برده دوم: اینجا کسی احساس غربت نمی‌کند
افرادی که در مددسرا اسکانند با هم دردهای مشترکی دارند، برای همین زبان یکدیگر را خوب می‌فهمند و آنچه آنها را هم متمایز می‌کند سابقه و نوع مواد مصرفی‌شان است، باین حال از وقتی اینجا آمدند روزنه‌امیدی در دلشان پیدا شده که همان نقطه مشترک همه آنهاست.

رنگ سفید دیوارها، پاکیزگی و طراوت محیط حس خوبی را به آدم منتقل می‌کند و بیشتر از همه بیان دلگرم‌کننده مشاور مددسرا، گرچه جوان است اما برای مددجویانی که سن و سال بیشتری دارند مثل برادر بزرگ تری می‌ماند که می‌خواهد به هر طریقی که شده به آنها کمک کند؛ واقعا کسی اینجا احساس غربت و تنهایی نمی‌کند. پس از اتاق مشاوره و معاینه پزشکی، هر کدام به رنگ سفید دیوارها، پاکیزگی و طراوت محیط حس خوبی را به آدم منتقل می‌کند و بیشتر از همه بیان دلگرم‌کننده مشاور مددسرا، گرچه جوان است اما برای مددجویانی که سن و سال بیشتری دارند مثل برادر بزرگ تری می‌ماند که می‌خواهد به هر طریقی که شده به آنها کمک کند؛ واقعا کسی اینجا احساس غربت و تنهایی نمی‌کند.

برده سوم: بدان که چشمانی منتظر آمدن تو هستند
چه تضاد زیبایی حس می‌شود؛ معتادانی که تا ساعتی قبل خودشان را لایه لای شمشادها و کنج خرابه‌های ساخته‌اند، با چهره‌های متفاوت و رخت و لباسی تر و تمیز در مددسرا حاضرند- اصلاحاً آدم‌های قبل نیستند- چهره‌شان بعد از شست و شو و استحمام و پوشیدن لباس‌های یکدست حسایی فرق کرده. وقتی در راهرو راه می‌روند و به اینته قدی می‌رسند با ذوق روبه‌روی آن می‌ایستند و از دیدن خودحظ می‌کنند.

شاید همین فضای بی‌نظیر باعث شده تا ساکنان مددسرای اضطراری به این درک برسند که این چشمانی در بیرون از این خانه منتظرشان است. تا به خاطر این با مشکلات خود کنار بیایند و در

دارد. او فارغ‌التحصیل کاردانی رشته کامپیوتر است و قبل از اعتیاد تصدی حمل‌ونقل و طراحی وبسایت در یکی از پایانه‌های مسافری شهر بوده. او نخستین بار در یک میهمانی تولد با شیشه آشنا و کم‌کم به یک مصرف‌کننده مواد تبدیل شده است... علی‌اصراً دارد بنویسیم که او بعد از آمدن به مددسرا و شنیدن حرف‌های مشاور مددسرا تازه فهمیده مشکل او تنها مصرف مواد مخدر نبوده است: «مشکل اصلی‌ام این بود که بلد نبودم در دست زندگی کنم و برای همین امروز تصمیم جدی گرفتم که بعد از ترک اعتیاد در یکی از مراکز که شهرداری قولش را داده، دوباره کسب‌وکاری راه بیندازم و بعد از مدتی که پول در آوردم زن بگیرم و آرزوی مادرم را برآورده کنم».

برده ششم: کب خودمانی با آقا وحید
به عقیده آقا وحید اینجا خوابگاه؛ مثل خیلی از خوابگاه‌هایی که توی شهر سراغ داریم، جوانان از ۱۸ تا ۲۵ سال و گروه نوجوانان کمتر از ۱۸ سال دارند؛ از همه گروه‌های شغلی و تحصیلی، از افراد بی‌سواد تا افرادی که مدارج تحصیلی مشاوره مددکاری، دریافت اطلاعات فردی و مشخصات نوبت‌به‌ویزیت پزشکی می‌رسد. بنابراین در این فرآیند و طبق تقسیم‌بندی مسئولیت‌ها و ماموریت‌هایی که برای سبایر مددسراهای اضطراری شهر و مراکز «باوران شهر» پیش‌بینی شده، این افراد طبق سنن و مسائل جداسازی می‌شوند و در نقاط تعیین شده اسکان می‌یابند. اما آنچه پیداست مددسرای اضطراری منطقه ۱۸ برای جوانان و بزرگسالان خدمات و تسهیلات ویژه‌ای را در نظر گرفته که مهم‌ترین آن ویژگی‌ها پزشک، مشاوره مددکاری، شست و شو و استحمام، دریافت لباس و پوشاک نو و تمیز، امکانات رفاهی برای خواب و استراحت و تماشای تلویزیون، توزیع ۳ وعده غذای گرم و از همه مهم‌تر خدمات‌رسانی ۲۴ساعته آن است که باعث می‌شود این افراد با خیال راحت در این خانه امن بمانند و مثل گذشته نگران سوز و سرما و گرسنگی روز نباشند.

برده پنجم: دوباره به زندگی برمی‌گردم
زندگی آنهایی که در این مددسرایند تقریباً شبیه هم است و معناد شدنشان هم شبیه‌تر. علی‌ال‌سالمه، ۵سال سابقه مصرف شیشه و کراک

خبر
رد پای پاییز در نگارخانه سرو
نمایشگاه گروهی عکاسی «رد پای پاییز ۲» با موضوع طبیعت پاییز ایران، با همکاری جشنواره سالانه قاب عکس در نگارخانه فرهنگسرای سرو دایر شده است. هدف اصلی این نمایشگاه به تصویر کشاندن طبیعت، مکان و منظره پاییز ایران است که در آن ۲۷ عکاس ۴۳ اثر از عکس‌های خلاقانه خود را به این نمایشگاه آورده و در معرض دید علاقه‌مندان قرار داده‌اند. علاقه‌مندان برای تماشای آثار نمایشگاه گروهی عکاسی «رد پای پاییز ۲» تا ۲۴ آذر ماه می‌توانند، از ساعت ۱۴ تا ۱۷ به نگارخانه فرهنگسرا در خیابان ولی عصر (عج)، ضلع شمالی پارک ساعی، کوچه ساعی دوم بروند یا برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره گویای ۸۸۸۸۱۸۷۹ تماس بگیرند. پیش از این نخستین نمایشگاه رد پای پاییز در خانه فرهنگ شیخ‌هادی برگزار شد.

خبر
«معرفت فاطمی» در فرهنگسرای معرفت

برنامه جلسات «معرفت فاطمی» هم‌زمان با ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا (س) به مدت دو هفته از سوی فرهنگسرای معرفت برگزار می‌شود. این جلسه‌ها تا روز ۹ دی ماه سالروز شهادت حضرت فاطمه (س) از ساعت ۸ تا ۹ صبح به‌جز روزهای تعطیل با حضور کارشناس مذهبی برگزار می‌شود. برنامه «معرفت فاطمی» باهدف زنده‌نگه‌داشتن ایام فاطمیه، پاسداشت مقام حضرت فاطمه زهرا (س)، ترویج فرهنگ فاطمی و بیان گوشه‌هایی از زندگی آن بانوی بزرگوار با برنامه‌هایی چون قرائت حدیث کسار، زیارت عاشورا، زیارت حضرت زهرا (س)، خطبه فدکیه و... برگزار می‌شود. علاقه‌مندان برای بهره‌مندی از این جلسه‌ها می‌توانند به فرهنگسرای معرفت در بلوار شهران، بعد از زیرگذر شهید همت مراجعه کنند یا برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۴۴۴۰۱۴۴۰ تماس بگیرند.

خبر
مسیر پیاده‌روی بوستان سور تمه هموار می‌شود

مرمت و بازسازی سنگ‌های تخریب شده مسیرهای پیاده‌روی بوستان سور تمه در محله گل‌ابدره آغاز شد. معاون فنی و عمرانی شهردار منطقه یک در این باره گفت: «سنگ‌های آسیب دیده مسیر پیاده‌روی بوستان سور تمه در محله گل‌ابدره با هدف سهولت و ایمنی در رفت و آمد شهروندان و گردشگران در حال بازسازی است.» «مجید افشاری» افزود: «در این طرح، ۲ هزار مترمربع از مسیرهای پیاده‌روی بوستان سور تمه با بازسازی سنگ کف مرمت می‌شود.»

بوستان سور تمه یکی از بوستان‌های فرا منطقه‌ای محله گل‌ابدره در شمال تهران است که علاوه بر امکاناتی چون سور تمه مسیری، مجموعه‌های مسافری، پارک و حشت، ماشین کوبنده و... دارد.

وی ادامه داد: در حوزه کشف پیش‌دستانه هم اقدامات خوبی انجام شده است به عنوان مثال در حوزه داده‌های مربوط به مجرمان حرفه‌ای اقداماتی انجام داده‌ایم و می‌توان گفت با در اختیار قرار گرفتن داده‌ها و برقراری ارتباطی که داشته‌ایم به این قابلیت رسیده‌ایم که مجرمان احساس کنند تحت کنترل ما هستند. قنبری با بیان اینکه اگر مجرمی حرکت مجرمانه انجام دهد یا در صحنه و یا بعد از صحنه از طریق داده کاوی می‌توان به آن دسترسی پیدا کرد، گفت: طبیعتاً در هیچ جای دنیا صددرصد جرائم کشف نمی‌شود، در ایران هم در جرائم جنایی حدود ۱۰ درصد و در جرائم عمومی و خرد حدود ۳۰ درصد رسوب داریم و پرونده بسته نمی‌شود و یا به اصطلاح آن جرم که اتفاق افتاده است پیدا نمی‌شود.

رئیس پلیس آگاهی با بیان اینکه اغلب جرائم جنایی به طور میانگین طی دو هفته کشف و مجرم آن شناسایی می‌شود، گفت: میانگین کشف جرائم جنایی در کشور زیر یک ماه است البته در برخی از جرائم و مکان‌ها ظرف ۴۸ ساعت مجرم شناسایی می‌شود که این نشان از بلوغ پلیس در حوزه جرائم جنایی و کشف آنهاست.

پلیس چگونه مجرمان را شناسایی می‌کند؟

نقش پیشگیری از جرم این است که اقداماتی را انجام دهیم تا پلیس به قابلیت‌هایی برسد و اقداماتی را انجام دهد که مجرمان دیگر سراغ یک جرم نزنند و این اقدامات برای آنها بازدارندگی داشته باشد. قنبری با بیان اینکه پلیس نگاهش این است که تمام اقدامات خود را در حوزه پیشگیری انجام دهد، گفت: البته اگر جرمی رخ دهد آن را دنبال می‌کنیم و از طریق داده‌هایی که از صحنه جرم برداشت می‌کنیم و با داده‌هایی که در اختیار داریم تقاطع گیری هوشمند انجام می‌دهیم تا بتوانیم در زمان بسیار کوتاهی به مجرم برسیم.

رئیس پلیس آگاهی با بیان اینکه اغلب جرائم جنایی به طور میانگین طی دو هفته کشف و مجرم آن شناسایی می‌شود، گفت: میانگین کشف جرائم جنایی در کشور زیر یک ماه است البته در برخی از جرائم و مکان‌ها ظرف ۴۸ ساعت مجرم شناسایی می‌شود که این نشان از بلوغ پلیس در حوزه جرائم جنایی و کشف آنهاست.

گزارش

سردار محمد قنبری رئیس پلیس آگاهی با اشاره به اینکه پلیس در زمینه هوشمند سازی به بلوغ کامل رسیده است، گفت: علاوه بر این، اکثر فعالیت‌هایی را که در مجموعه پلیس آگاهی داشته‌ایم را هوشمند کرده‌ایم. وی با اشاره به اینکه پلیس آگاهی داده‌های متعددی را در رابطه با مجرمان جمع‌آوری کرده است، گفت: این داده‌ها را جمع‌آوری، داده‌پردازی، کمی‌سازی و داده‌کاوی کرده‌ایم تا در پلیس آگاهی بتوانیم در حوزه جرم اطلاعات خوبی داشته باشیم.

رئیس پلیس آگاهی با بیان اینکه اگر بخواهیم بر جرم مدبریت داشته باشیم باید به دو نکته توجه کنیم، گفت: اقدامات پیش‌دستانه و پیشگیری از جرم و همچنین اقداماتی که پس از وقوع جرم انجام می‌دهیم دو موضوع مهم در زمینه مدیریت جرم است که همواره به آن توجه داریم. وی ادامه داد: